

2. ÚVOD

Predpokladom pre dôkladné spracovanie historického vývinu obce je predovšetkým dostatok prístupných informácií, ktoré poskytujú práce profesionálnych historikov operujúce sa o výsledky výskumu prameňných listín. Pre každý autorský kolektív je veľmi dôležité získanie najnovších poznatkov o danej problematike. Nemenej dôležitá je však aj schopnosť analyzovať ich, vhodne spracovať a interpretovať. O prvé spracovanie dejín obce Dolné Dubové sa pokúsil správca dolnodubovskej farnosti Peter Rajtar, ktoré však zostalo v rukopisnej podobe. Na uvedenú rukopisnú prácu nadviazal Igor Tomovič a sčasti aj Albert Remenár. Igor Tomovič spracoval a vydal brožúru o histórii obce Dolné Dubové.¹ Pri spracovávaní publikácie vychádzal najmä z práce Alberta Remenára, ktorý v tom čase pracoval na monografii o obci Radošovice.² Obaja autori – Igor Tomovič i Albert Remenár – mali k dispozícii dva nedatované strojom písané texty: *Z histórie nášho územia* od neznámeho autora a *Kronika farnosti Dolné Dubové*, ktorú vypracoval Peter Rajtar.³ Oba dokumenty sa snažil kriticky zhodnotiť Albert Remenár, ktorý do obidvoch rukopisných dokumentov pripísal viaceré vlastných poznámok a otáznikov.⁴ Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bolo nevyhnutné, aby autorský kolektív tejto publikácie všetky poznatky znovu overil. Pre dolnodubovskú históriu sú mimoriadne cenné dokumenty zachované vo farskom archíve. Osobitne treba dodatočne oceniť ústretový prístup dlhoročného správcu dolnodubovskej farnosti vdp. pátra Jozefa Horvátika, ktorý poskytol všetky dôležité listinné dokumenty pre A. Remenára pri spracovávaní histórie Radošovíc. A. Remenár, autor monografie o Radošovciach, vyslovil v závere svoju vďaka pátrovi Jozefovi Horvátikovi za poskytnutie množstva „cenného materiálu z archívu dolnodubovskej fary z väčšej časti už spracovaného.“⁵ Treba uviesť, že viaceré dôležité dokumenty, na ktoré sa A. Remenár odvoláva, sa v súčasnosti v archíve dolnodubovskej fary už nenačítajú. Spracovanie súbežných dejín obidvoch obcí Radošovíc a Dolného Dubového bolo možné len v oblasti cirkevných dejín, pretože Radošovice boli od roku 1705 filiálkou dolnodubovskej farnosti. Inak mali obidve obce významne odlišné postavenie z hľadiska panstva, ale aj územnosprávneho začlenenia. Dolné Dubové patrilo do roku 1262 k hradskému panstvu Hlohovec a neskôr v roku 1510 bolo pričlenené k trnavskej fare, od 19. storočia k trnavskej kapitule.⁶ Obec Dolné Dubové patrila do Bratislavskej stolicy a Radošovice ležali v Nitrianskej stolici a patrili pod Dobrovodské panstvo.

¹ TOMOVIČ, I.: Dolné Dubové, história a súčasnosť. Obecný úrad Dolné Dubové 1996.

² REMENÁR, A.: Radošovice 1208-1998, OÚ Radošovice 1998.

³ Peter Rajtar (* 28. december 1912, Slažany – † 5. november 1990, Hronský Beňadik) bol rímskokatolícky kňaz, salezián.

⁴ Z poznámky I. Tomoviča je zrejmé, že dokument *Kronika farnosti Dolné Dubové*, bol vypracovaný na podnet iného významného saleziána, kňaza a básnika Víta Ušáka, rodáka z Radošovíc, ktorý uvedený dokument poskytol A. Remenárovi. (Blížešie o Vitovi Ušákovi pozri Lexikón katolíckych kňazských osobností, Bratislava : LÚC 2000, s. 1431-1432.

⁵ REMENÁR, A.: c. d., s. 213. Pri viacerých citovaných archívnych dokumentoch z dolnodubovskej fary vyslovil A. Remenár aj vďaka vdp. Jozefovi Horvátikovi za pomoc pri preklade latinských textov.

⁶ Vlastiviedny slovník slovenských obcí Slovenska. Zv. 1. Hlavný redaktor Miroslav Kropilák, Milan Strhák. Bratislava : Veda 1978, s. 318.

Z hľadiska cirkevných dejín Dolného Dubového, Radošovíc, Dehtíc, Kátľovíc, ale aj ďalších obcí v širšom okolí sú veľmi dôležité práce Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity. Tieto práce poskytujú najnovšie poznatky pre náš región, pretože analyzujú formovanie farskej siete na juhozápadnom Slovensku.⁷ Treba uviesť, že v dávnej minulosti nemalo Dolné Dubové vzhľadom na svoju veľkosť, ale aj polohu (mimo hlavnej cesty) v historických prácach významné zastúpenie. Obecná kronika (*Pamätná kniha*) sa v Dolnom Dubovom začala písať relatívne neskoro až v roku 1946. Je na mieste otázka, čo sa stalo s *Pamätnou knihou*, ako sa v tom čase nazývala kronika. Zo zápisnice Obvodného notárskeho úradu (ďalej ObNÚ), vyplýva, že obec dostala od okresného úradu „veľmi vkusnú Pamätnú knihu za účelom riadneho vedenia Pamätnej knihy, aby v zmysle § 2, zák. č.80 zb. 1920 bol stanovený obecný kronikár...obec uznesením za kronikára obce Jána Habaru, správcu rim. kat. ľud. školy v Dolnom Dubovom vymenováva.“⁸ Ako sme už uviedli, *Pamätná kniha* sa začala v Dolnom Dubovom systematicky písať až v roku 1946.⁹ Dôležité informácie poskytl zachované listinné dokumenty vo farskom archíve. Pre dejiny obce v 20. storočí sú dôležité zápisy ObNÚ v Bohuniaciach, kde obec Dolné Dubové patrila. Pomerne starostlivo vedené zápisy sa nachádzajú v troch knihách a sú uložené v Štátnom archíve Bratislava, pobočka Trnava. Po roku 1945 bol inštitút notára zrušený a vznikli národné výbory, informácie o činnosti zastupiteľských orgánov bolo možné sledovať na základe zápisov zo zasadnutí týchto nových orgánov.

Zámerom autorského kolektívu bolo zahrnúť do monografie aj samostatnú kapitolu o archeologických nálezoch v dolnodubovskom chotári. Z objektívnych príčin sa však tento zámer nepodarilo zrealizovať. Na základe konzultácií s archeológom Jozefom Urmínskym¹⁰ vieme, že do rešerše o archeologických nálezoch v chotári Dolného Dubového sa podarilo získať len jednu nálezovú správu. Je však nepochybné, že v oblasti Trnavskej pahorkatiny, teda aj v lokalite Dolného Dubového, žili ľudia nepretržite už od pradávnych čias, ale vzhľadom na nedostatok archeologických výskumov nebolo možné staršie etapy historického vývinu podrobnejšie charakterizovať. Uvedené poznatky potvrdzujú relatívne bohaté archeologické nálezy v najbližšom okolí.¹¹

Úlohou tejto monografie má byť prezentácia pokiaľ možno všetkých dostupných informácií z histórie a života obce Dolné Dubové, preto sa na jej prípravu podieľalo viacero spoluautorov. Autorský kolektív zhromažďoval potrebné materiály, štúdiom odbornej

⁷ RÁBIK, V. a kol.: Vývoj cirkevnej správy na Slovensku, Krakov – Trnava : Spolok Slovákov v Poľsku - Filozofická fakulta TU 2010, 476 s.; LOPATKOVÁ, Z.: Kanonické vizitácie Smolenického dekanátu v 16. a 1. polovici 17. storočia. In: Studia historica Tyrnaviensia IV., 2004, s. 117-135; LOPATKOVÁ, Z.: Kanonické vizitácie Smolenického dekanátu v 18. storočí. Dizertačná práca, Filozofická fakulta TU v Trnave 2005; LOPATKOVÁ, Z.: Kanonické vizitácie Smolenického dekanátu v 18. storočí. Trnava : Filozofická fakulta TU 2011, 382 s.

⁸ ŠABA, pobočka Trnava, kniha č. 5 (s. 24) zo dňa 5. sept. 1933, Aj v roku 1935 sa notárskej zápisnici (28. marca 1935) uvádza údaj o volbe letopiseckej komisii, členovia komisie Štefan Taraba, Michal Svitek a kronikár Ján Habara.

⁹ Pamätná kniha sa zachovala v archíve Obecného úradu a obsahuje zápisy z rokov 1945-1982.

¹⁰ Za hľadanie informácií o archeologických nálezoch v dolnodubovskom chotári vylouvujeme J. Urmínskemu naše poďakovanie.

¹¹ ČEREŠŇAK, M.: Spaňnice 1275-1995, OÚ Spaňnice 1995, s. 7-8; URMÍNSKÝ, J.: Archeologické nálezy v katastri obce Kátľovce. In: KUBIŠ, S. a kol.: Kátľovce 1401-2001, OÚ Kátľovce 2001, s. 17-28.

literatúry, archívnych dokumentov, rozličných štatistických, matričných a kronikárskych údajov. Okrem toho boli zberané informácie etnografického charakteru od pamätníkov obce (respondentov). Pri podobných publikáciách sa nemožno vyhnúť určitým problémom s vyváženosťou jednotlivých kapitol. Obsah aj rozsah týchto kapitol, je spravidla odrazom možnosti získať z dostupných prameňov dostatok hodnoverných poznatkov.

Za všetkých spoluautorov vyslovujem srdečnú vďaku obyvateľom obce, ktorí nám dovolili vstúpiť do osobnej či rodinnej histórie a boli ochotní poskytnúť svoje životné skúsenosti a poznatky. Môžeme zodpovedne prehlásiť, že pri spracovaní tejto monografie dominovala úprimná snaha doplniť a rozšíriť doterajšie historicko-etnografické poznatky o obci Dolné Dubové. Možno, však očakávať, že sa vyskytnú aj otázky o interpretácii jednotlivých dejinných udalostí, o chýbajúcich faktoch, možno aj bielych miestach, ale to je už osud každého takeho diela, keď uzrie svetlo sveta.

Pri príprave monografie bolo, najmä z iniciatívy starostu obce, vyvinuté veľké úsilie pre získanie rozličných dobových dokumentov, fotografií vo vlastníctve občanov Dolného Dubového. Treba veľmi oceniť obyvateľov obce, že tieto dokumenty a fotografie ochotne poskytli, čím prispeli k podstatnému obohateniu monografie svojej obce.